

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Biblioteca Pentru Toți

Campania de Promovare a Culturii
este susținută și realizată în cooperare cu
Ministerul Culturii și Patrimoniului Național.

Colecția „Biblioteca pentru toți“ merge mai departe. După ce, mai bine de trei ani, „Biblioteca pentru toți“ a făcut recurs la România și la valorile literaturii române, pledează, începând de astăzi, pentru literatura străină, într-o serie cu totul excepțională. Ne propunem ca, săptămână de săptămână, să vă oferim cărțile celei mai prestigioase colecții din lume, colecția „Nobel“. Marii scriitori care au obținut, din 1901, Premiul Nobel pentru Literatură și cele mai importante cărți ale lor vor face parte acum din „Biblioteca pentru toți“. În fond, recursul nostru nu se schimbă, rămâne același recurs la valoare, la marile opere ale literaturii universale.

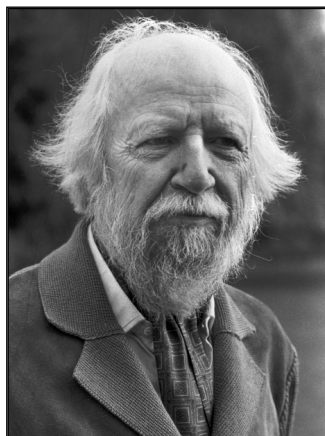
Marius Tucă
Jurnalul Național

Libris .RO

Respect pentru oameni WILLIAM GOLDING

Martin cel avid

„Pentru romanele sale care, prin luciditatea artei narrative realiste, complexitatea și universalitatea mitului, dezvăluie condiția umană în lumea de astăzi.“

William Golding
(1911-1993)

Libris .RO

Respect pentru oameni WILLIAM GOLDING

Martin cel avid

Traducere din limba engleză
de Lidia Ionescu

Copyright © 1956 by William Golding

Copyright renewed 1984 by William Golding

First published in 1956 by Faber and Faber Limited

© Editura ART, 2013, pentru prezenta ediție

Credit foto: ©The Bridgeman Art Library/Private Collection

Cronologie de Elena Butușină

JURNALUL NATIONAL

Date despre colecția BIBLIOTECA PENTRU TOȚI:

Director: Marius Tucă

Director general: Dan Matiescu

Coordonator colecție: Ana-Maria Vulpescu

www.jurnalul.ro;

www.bibliotecapentrutoti.ro

GRUPUL EDITORIAL ART

Comenzi – Cartea prin poștă

C.P. 22, O.P. 84, cod 062650, sector 6, București

Comenzi – online

www.editura-art.ro

Redactor: Georgiana Paraschiv

Tehnoredactor: Angela Ardeleanu

Tipărit la Radin Print, prin reprezentantul pentru România

4 Colours Advertising, www.4colours.ro

 Radin print

 4 Colours
Advertisina

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GOLDING, WILLIAM

Martin cel avid / William Golding; trad. de Lidia Ionescu. – București: Art, 2013

ISBN 978-973-124-861-5

I. Ionescu, Lidia (trad.)

821.111-31=135.1

Cronologie

1911 – 19 septembrie, William Gerald Golding s-a născut în St. Columb Minor, aproape de Newquay, în Cornwall. Tatăl său, Alec Golding, era un distins profesor – urmaș al unei familii în care exista o adevărată tradiție a activității didactice –, convins de superioritatea științei și tehnicii, dar având și radicale orientări politice. Mama lui William, Mildred, activase ca sufragetă în timpul mișcărilor feministe. Pentru William, figura paternă a reprezentat emblema unei lumi sănătoase, logice, raționale, admirația sa timpurie pentru Alec fiind foarte puternică. Totuși, prezența mamei a completat această viziune în mod diferit. După cum Golding însuși va evoca într-o discretă notă autobiografică, simbolul extrem al erei tehnice, progresiste și raționale antebelice – nava Titanic – se scufundase cu șapte luni înainte de venirea sa în lume. Scriitorul de mai târziu și-a amintit cum Mildred îi încredințase copilului său convingerea că lumea în care venise el era „un loc fascinant, dar riscant“, idee pe care ea o presimțise întâia oară odată cu scufundarea Titanicului. Trăind o copilărie liniștită, idilică, dar izolată, Golding mărturisește în eseu *Billy the Kid* faptul că, în perioada preșcolară, nu a cunoscut pe nimeni în afara familiei, singurele amintiri fiind legate de lungile vacanțe petrecute pe țărmul mării, alături de părinți și de doica sa, Lily. Fascinația sa pentru cuvinte

Respectiv datează din această perioadă, mărturiile confesive cu privire la ea putând fi regăsite în literatura pe care o va scrie mai târziu, cum ar fi în romanul *Free Fall* (*Cădere liberă*, 1959), prin vocea personajului Sammy Mountjoy. Visător, colecționar atent de termeni și imagini, Golding s-a ciocnit de mic, plin de pasiune și încrâncenare, de greutatea exteriorizării lumii interioare de idei și senzații prin intermediul cuvintelor sau expresiilor. Din perioada copilăriei timpurii datează și pasiunea sa pentru literatură, cu precădere pentru epopeile antice și pentru operele clasicilor greci și latini. Ulterior, va medita asupra discrepanței dintre lectura inocentă a unor opere în mod tradițional incluse în categoria literaturii pentru copii, spre deosebire de multitudinea de sensuri pe care lectura la o vârstă adultă le poate revela. După cum va nota în jurnal, a trăit în copilărie experiențe destul de violente, în special în relațiile sale cu alți copii de aceeași vârstă, experiențe ale necomunicării și solitudinii care l-au inspirat în creația ulterioară.

1921–1930 – A urmat cursurile Marlborough Grammar School, unde preda Alec, tatăl său. În jurul vârstei de 12 ani, a avut primele tentative de a scrie literatură. Proiectul său era unul îndrăzneț: trebuia să cuprindă 12 volume și să descrie istoria evoluției mișcărilor sindicale. Nu avea să uite niciodată fraza cu care viitorul roman trebuia să înceapă: „M-am născut în ducatul Cornwall la 11 octombrie 1792, din părinți bogați, dar cinstiți.“ Acest prim roman însă nu a fost continuat.

1930 – Golding a început să învețe la Brasenose College, Oxford, în domeniul științelor naturii. Aveau să treacă doi ani până când se va decide că alegerea sa a fost greșită și se va îndrepta definitiv spre literatură.

1932 – A schimbat domeniul de studiu de până atunci în favoarea literaturii engleze. Din acel moment, preocupările sale s-au îndepărtat de lumea modernă și de știință, în favoarea studiului civilizației anglo-saxone vechi. După cum au observat mulți comentatori, fascinația lui William Golding pentru stilul antic și pentru subiectele ancestrale nu îl va părăsi niciodată. În plus, polemicile știință–artă, rațiune–emoție vor marca experimentele sale literare ulterioare.

1934 – În toamna acestui an, volumul său de *Poeme* a apărut la Editura Macmillan, editură care încuraja tinerele talente din poezie. Parțial renegate sau ascunse de către autorul Golding de mai târziu de ochii publicului și, mai ales, de cei ai criticilor, aceste creații timpurii denotă însă concentrarea vizuală și conceptuală pe care Golding o căuta, încă de pe atunci, cu ardoarea unui potențial poet. El se situează astfel într-o descendență glorioasă a literaturii de limbă engleză, alături de William Faulkner sau Ernest Hemingway, ale căror încercări poetice eșuate și-au lăsat amprenta creativă asupra romanelor scrise ulterior.

1935 – În toamna acestui an, a devenit profesor la școala Michael Hall, Streatham, South London, unde a predat timp de doi ani. După finalizarea studiilor la Oxford, s-a angajat la un adăpost social londonez, asemenea personajului său de mai târziu – Sammy Mountjoy –, iar aici s-a ocupat, simultan, de scris, actorie și producție în cadrul unei mici companii de teatru experimental. Citea, în această perioadă, foarte mult teatru, cu precădere Shakespeare și clasicii greci, mărturisind, mai târziu, că dramaturgia a exercitat asupra sa o influență mai puternică decât proza.

1937 – S-a întors la Oxford, unde și-a continuat studiile pentru a obține o diplomă în pedagogie.

1938 – În ianuarie, a început practica didactică la Bishop Wordsworth's School, în Salisbury, Wiltshire, iar în iunie a trecut examenele finale, continuând astfel tradiția generației de dascăli din propria sa familie. În septembrie, a obținut un post la Maidstone Grammar School. Tot atunci, a cunoscut-o pe Ann Brookfield, de profesie chimist, cea care avea să îi devină soție.

1939 – În septembrie, la câteva luni de la declararea războiului, s-a căsătorit cu Ann la Starea Civilă din Maidstone.

1940 – În aprilie, Golding a obținut un post la Bishop Wordsworth's School, mutându-se cu soția sa într-o căsuță de țară din Wiltshire, Bowerchalke, acolo unde va trăi cea mai mare parte a vieții sale, unde va crea și unde va cunoaște faima literară. În septembrie, s-a născut primul lor copil, David. În decembrie, Golding a părăsit postul său de profesor și s-a înrolat în Marina Militară.

1941–1945 – Prima perioadă a serviciul său militar s-a desfășurat la bordul crucișătorului regal Galatea, în Atlanticul de Nord. Ulterior, Golding a mers la Liverpool unde a petrecut multe ore de gardă în Gladstone Dock. În primăvara lui 1942, a fost trimis la MD1 (Ministry of Defence 1), o unitate de cercetare a armamentului, aflată pe atunci în Buckinghamshire. În 1943, a solicitat întoarcerea sa pe mare, iar nu mult după aceea, a fost trimis la New York ca să ajute la transportul în Marea Britanie al unor nave menite să detecteze minele marine, după ce navele fuseseră construite pe șantierul naval din New Jersey. Mai târziu, s-a antrenat pe portavioanele echipate cu lansator de rachetă, și pe astfel de vase a participat la misiunile navale prilejuite de Debarcarea din Normandia și de invazia din Walcheren. Printr-o stranie

Respectiv corespondență cu povestea Titanicului, istorisită de mama lui cu ani în urmă, Golding a asistat, din această poziție, la scufundarea vasului Bismarck, dar și la alte misiuni militare din bătălii navale, submarine și aeriene. Astfel, cea mai îndelungată perioadă din război a petrecut-o pe mare. Iată ce avea să declare mai târziu, într-un interviu din 1980 cu privire la acești ani: „Am petrecut cinci ani în Marina Regală. Cu ce m-am ocupat? Am supraviețuit. Am intrat în lumea asta pe un crucișător din Atlanticul de Nord ca marinar obișnuit și am terminat la conducerea unui lansator de rachete...“ Impresia puternică pe care experiența războiului a lăsat-o asupra personalității creatoare a lui Golding reiese din următoarea sa mărturisire cu privire la lecțiile de viață învățate pe front: „man produces evil, as a bee produces honey“/„omul produce rău la fel cum albina produce miere.“ Ca și în cazul altor scriitori ai generației sale, cum ar fi Iris Murdoch sau Anthony Burgess, experiența războiului l-a marcat decisiv pe Golding. Dihotomia forțelor morale, variațiunile aceleiași dialectici bine-rău în formarea lumii, relația libertate-prizonierat, inocență-experiență – fac parte din viziunile comune ale scriitorilor generației postbelice.

1945 – În iulie, s-a născut cel de-al doilea copil al familiei Golding, Judith Diana. În septembrie, William Golding a părăsit Marina și s-a întors la Bishop Wordsworth's School, unde s-a dedicat profesoratului și carierei de scriitor. Din această perioadă datează mai multe cronici literare și recenzii, puțin semnificative însă, cu privire la încercările sale scriitoricești. Ulterior, Golding afirmă că în perioada respectivă a trecut printr-o negativă, dar în final constructivă încercare de conciliere a intereselor editorilor și criticilor cu propriile sale viziuni asupra actului literar.

Respe **1946** – Familia Golding s-a mutat în Salisbury.

1952 – A început să lucreze la un roman intitulat *Strangers from Within* (*Străini din interior*).

1953 – În ianuarie, a început să trimită romanul către diverși editori. Istoria romanului respectiv a fost însă una plină de surprize. După ce a fost respins de douăzeci și una de edituri, a fost, finalmente, acceptat de *Faber and Faber*, grație lui Charles Monteith care a intuit meritele operei în discuție.

1954 – În septembrie, după mai multe revizuri ale textului, romanul a apărut cu titlul *Lord of the Flies* (*Împăratul muștelor*). Primele recenzii și cronici ale cărții au fost împărțite. De la un cronicar precum Walter Allen, care afirma, într-o notă critică publicată pentru *New Statesman*, că romanul este „îndemânatic povestit“, dar cu o poveste „mai degrabă dezagreabilă și prea emoțională“, până la comparații cu *The Innocent Voyage* – publicat în Marea Britanie cu titlul *A High Wind in Jamaica* – de Richard Hughes (1929), în favoarea structurii perfecte a acestuia din urmă. Acuzat de academism sau tezism antropologic, romanul s-a confruntat cu o suită de critici înainte de a intra definitiv în canonul literar și în bibliografia școlară obligatorie din toate țările anglofone. Fiind însă un succes de vânzări, a contribuit la notorietatea lui Golding și la acceptarea acestuia în *Royal Society of Literature*, doi ani mai târziu. În America, situația a fost inițial critică, romanul nu s-a bucurat de vânzări, dar a ajuns, spre sfârșitul anilor '50, să înlocuiască deja canonizatul *De veghe-n lanul de seară* al lui J. D. Salinger de pe poziția de cel mai citit roman din colegiile americane. Referitor la *Împăratul muștelor* și impactul romanului asupra evoluției stilului lui Golding, Virginia Tiger observă următoarele elemente: „Utilizarea distinctă

Respectiv, a simbolului vizual acolo unde semnificația e saturată și lipită organic de detaliul naturalist, răsturnarea codurilor prin perspective asupra evenimentelor care contrazică așteptările stabilite inițial; obiceiul dezvoltării amânate; maniera prin care împletirea dintre capitol, episod, personaj, descriere, aluzie internă, motiv și tipar imagistic este atât de meticuloasă încât le face să se reflecte una în cealaltă. “În mod deliberat și mărturisit inspirat din romanul *The Coral Island: A Tale of the Pacific Ocean* de R.M. Ballantyne (1857), dar și din poveștile supraviețuirilor inițiatice din *Robinson Crusoe* (1719) de D. Defoe sau *The Swiss Family Robinson* (1813) de J.D. Wyss, titlul romanului *Împăratul muștelor* poate fi pus în legătură cu figura iudeo-creștină a lui Beelzebub sau a diavolului, cu figura greco-latină a lui Zeus/Jupiter (despre care uneori se spune că este „zeul muștelor și al morții” – a se vedea teatrul existențialist al lui Sartre, de exemplu), dar și cu figura dionisiacă din *Bacantele* lui Euripide, o tragedie pe care Golding o cunoștea pe de rost, fapt semnalat de unul dintre cei mai de seamă exegeți ai lui, James R. Baker. Cuprinzând în nuce temele care îl vor obseda pe Golding de-a lungul vieții sale, romanul se distanțează însă de operele literare cu care a fost pus în legătură. Frank Kermode analizează comparativ romanul lui Ballantyne și cel al lui Golding și realizează schema polemică pe care Golding și-a construit romanul. Cele două structuri, aparent similare – Golding împrumutând chiar nume dintre protagoniștii creați de Ballantyne –, sunt, în esență, total distincte din perspectiva idealurilor puse în discuție. Optimismul victorian este un deziderat care nu mai poate fi luat în considerare într-o societate în care capacitatea omenirii de a-și controla impulsurile violente este negată, iar moartea exorcizează doar temporar fricile copiilor-protagoniști. Golding preia însă elemente din tradiția literară, se situează etic într-o

Respectiv, anumită poziție programatică față de aceasta, asumând trecutul și rescriindu-l din perspectiva prezentului post-belic. „Esența artei lui Golding rezidă tocmai în această zonă de suprapunere“, scriu criticii Bernard S. Oldsey și Stanley Weintraub.

1955 – A fost publicat romanul *The Inheritors* (*Moștenitorii*). Inspirându-se, după cum demonstrează epigraful cărții, din H.G. Wells, unul dintre scriitorii preferați de el în copilărie, Golding camuflează în discursul său din acest roman mai vechiul conflict cu figura raționalității – tatăl – și rolul primordial pe care acesta l-a jucat în copilăria fiului. Meditația asupra conflictului dintre spirit rațional și spirit religios, dintre viziune științifică și viziune spirituală, dintre coborârea Omului și căderea individului devin teme recurente. Un alt element care s-a definit mai bine acum și care va fi explorat ulterior este protagonistul cu funcția clarvăzătorului sau a nebunului sacru (Simon în *Împăratul muștelor*, Sammy în *Cădere liberă*, vicarul Jocelin în *The Spire* (*Turnul*) cu nuanțe christice, parodiind uneori tragicomic evenimentul crucificării sau al coborârii în lumea de dincolo. Rolul narativ și ideatic al acestor protagoniști este extrem de important pentru construcțiile romanești ale lui Golding, bazate, în ciuda anumitor critici cu privire la un posibil schematism al construcțiilor sale, pe modularea perspectivei narative. „Creația lingvistică a lui Golding – simplă, declarativă și vie din punct de vedere perceptual – țintește spre reprezentarea unei conștiințe cu greu capabile să distingă între vis, memorie, imaginație și concret. Tipic pentru ficțiunea lui Golding, acest limbaj obligă cititorii – care împărtășesc discernământul specific lui *Homo Sapiens* – să facă legături și să ajungă la concluzii cu privire la evenimente greu inteligibile chiar pentru participanții înșiși.“ (Randall Stevenson)

Respe**1956** – A fost publicat romanul *Pincher Martin*. Golding a contribuit în același an cu povestea *Envoy Extraordinary (Trimisul extraordinar)* la volumul *Sometime, Never: three tales of the imagination* (publicat de *Eyre and Spottiswoode*), celelalte două povestiri incluse aparținând lui John Wyndham și Mervyn Peake. Precizia poetică a detaliului, alegoria și relativizarea concluziilor, plus intertextele polemice și creative sunt explorate cu succes în cazul romanului menționat. Cu ecouri din W. Shakespeare, J. Milton, T.S. Eliot, J. Conrad, dar și din S. Beckett, H. Pinter sau J.P. Sartre, romanul *Pincher Martin* are titlul inspirat dintr-o poveste de aventuri din timpul Primului Război Mondial, scrisă de H.P. Dorling. Aluziile mitologice (similitudinile intempestive cu figuri precum cele ale lui Atlas, Saturn și Prometeu) și intertextele abundă.

1957 – Romanul a fost publicat în Statele Unite, cu titlul *The Two Deaths of Christopher Martin (Cele două morți ale lui Christopher Martin)*, dat fiind că implicațiile titlului britanic erau mai greu de intuit de către vorbitorii de engleză americană, dar și pentru a accentua tema centrală a romanului. Golding însuși afirmă despre acest roman, într-o confesiune pentru *Radio Times*: „[...] Christopher, purtătorul lui Hristos, a devenit Pincher Martin [Martin Șarlatanul/Martin cel avid] care este mai nimic în afară de lăcomie. Să fii Pincher pur și simplu este un purgatoriu; să fii Pincher pentru totdeauna este un iad.” Totodată, romanul este și o meditație asupra creației prin cuvânt.

1958 – *The Brass Butterfly (Fluturele de aramă)*, piesa scrisă de Golding și avându-l pe Alastair Sim ca protagonist principal și regizor, adaptare după *Trimisul extraordinar*, a avut premiera în Oxford, la 24 februarie, a plecat apoi

Respectiv în turneu, după care a fost jucată vreme de o lună în Londra. Textul piesei a fost publicat în iulie. Lucrarea prezintă încercările unui inventator grec de a-l îndupleca pe conducătorul roman să îi accepte inovațiile tehnice. Toamna, familia Golding s-a mutat înapoi în satul Bowerchalke. În noiembrie, tatăl lui William Golding, Alec, a fost diagnosticat cu cancer, și a murit subit după o intervenție chirurgicală, în urma unui atac de cord, în data de 12 decembrie.

1959 – A fost publicat romanul *Cădere liberă*. Poveste a ispășirii, *Cădere liberă* este narată la persoana I, fiind o succesiune de *flashback*-uri prin care naratorul, prizonier într-un lagăr, încearcă să regăsească argumente pentru a se dezvinovăți, în permanență obsedat de problema libertății personale. De altfel, chestiunea liberului arbitru și a determinării au marcat întreaga opera a lui William Golding. Romanul este construit pe modelul operei lui Dante – *La Vita Nuova*.

1960 – În august, mama lui Golding a murit. În același an, a fost difuzată pentru prima oară, în cadrul unui program de teatru radiofonic, piesa *Miss Pulkinhorn*.

1961 – Toamna, Golding și soția lui au călătorit în SUA. Golding și-a permis astfel să renunțe la slujba de profesor și să se dedice în totalitate scrisului, după un an de rezidență la Hollins College în Virginia.

1962 – În timpul sejurului american, Golding a lucrat la *Turnul*, dar și la redactarea primei versiuni a discursului său, *Fable (Fabula)*, despre *Împăratul muștelor*. În această perioadă, a renunțat la slujba de la Bishop Wordsworth's School pentru a se dedica integral scrisului. O altă piesă de teatru care îi aparținea a fost difuzată la radio – *Break My Heart (Frânge-mi inima)*.

Respe
1963 – În mai, *Lord of the Flies*, filmul regizat de Peter Brook după cartea omonimă a lui Golding, a fost prezentat la Cannes.

1964 – Romanul *Turnul* a fost publicat în aprilie. Stările mentale înnebunitoare ale vicarului, metafora și simbolismul asociat clopotniței sunt principalele elemente pe care se structurează acest roman psihologic și alegoric. Rămâne însă ambiguu dacă vicarul este condus de o ambiție umană sau de o dorință vizionară de a-l glorifica pe Dumnezeu. După publicarea acestui roman, Golding a primit, în 1965, titlul de Comandor al Imperiului Britanic, o încununare a unui deceniu de creație literară extrem de valoroasă.

1965 – Golding a strâns o parte dintre eseurile și cronicile realizate de el și le-a publicat în colecția *The Hot Gates and Other Occasional Pieces (Porțile fierbinți și alte piese întâmplătoare)*.

1967 – Iunie, romanul *The Pyramid (Piramida)* a fost publicat, dar a fost primit negativ de critică. Fiind acuzat de unii dintre admiratorii săi de lipsa unei închegări narative și a unui nod conflictual bine determinat, romanul a fost însă catalogat de Bernard F. Dick drept un roman al formării în care se regăsesc, sintetizate, multe din temele explorate cu succes de Golding până atunci. Totuși, romanul a fost apreciat a nu fi mai mult decât „un roman parțial comic, specie care a dominat deseori în ficțiunea engleză, un Bildungsroman provincial, povestit cu un anume grad de farmec și de analiză socială, dar lipsit de intensitate“ (Bernard Oldsey). Printre altele însă, structura muzicală, modelată de tiparul sonatei, este unul dintre punctele forte ale acestei construcții romanești.

1968–1970 – Din nou, Golding a început să se confrunte cu dificultăți în procesul creației literare.

Respe**1971** ⇒ Colecția de povestiri *The Scorpion God* (*Zeul Scorpion*), care include iar *Trimisul Extraordinar* și adaugă două povestiri noi, la sugestia editorilor, a fost publicată în octombrie. Golding se întoarce la trei dintre primele sale iubiri – egiptologia, preistoria și Roma clasică. El afirmase: „Sunt un egiptean antic, cu toată iraționalitatea lui, pragmatismul spiritual și capacitatea de a crede ambiguu.“ Teme desprinse din imaginarul Egiptului Antic apăruseră deja, anterior, în opere precum *Piramida* sau *Cădere liberă*, și sunt continuate în acest volum, Golding explorând consecințele nefaste ale progresului tehnologic, în contrast cu divinizarea tehnologiei în era cuceririi spațiului. Din toamna lui 1971, Golding a ținut un jurnal care a început ca o sumă a relatărilor viselor sale și care, treptat, a devenit o narațiune despre încercările sale de a scrie, dar și despre experiențele personale. A urmat o perioadă în care Golding intră într-un con de umbră, astfel încât unii critici mai incisivi au ajuns să se întrebe dacă nu cumva scriitorul a murit sau a fost anihilat de șocurile realității contemporane.

1979 – A fost publicat *Darkness Visible* (*Întuneric vizibil*), câștigând Premiul James Tait Black Memorial. Romanul l-a scos pe Golding din izolarea în care intrase, reasigurând publicul de capacitatea sa creatoare. Totodată, *Darkness Visible* a constituit răspunsul sau portretul pe care Golding l-a oferit lumii moderne și apocalipsei pe care a anticipat-o narativ. Conexiunile extrem de bine mânuite între lumea de azi, Vechiul și Noul Testament, misterul și vizibilitatea redusă ca strategie de surprindere a perspectivelor multiple și relative asupra realității sunt elemente esențiale pe care romanul este structurat. Titlul este inspirat din poemul miltonian *Paradise Lost*, iar temele provin, într-o lectură personală a autorului, din scrierile lui Yeats, dar și din revelațiile lui Ezechiel

Respectiv și ale Sf. Ioan din Patmos. Haosul de care este învăluită lumea imaginată de Golding anihilează capacitatea salvatoare pe care înainte o deținea centrul, iar singura ieșire pare a fi violența peste ale cărei valențe purificatoare plutește însă incertitudinea. În același an, a fost publicată și cartea de dialoguri realizată de Jack I. Biles *Talk: Conversations with Golding*.

1980 – A fost publicat *Rites of Passage (Inițierea)*, câștigând Premiul Booker McConnell, cel mai important premiu literar din Marea Britanie și, probabil, un motiv în plus pentru nominalizarea la Premiul Nobel, câțiva ani mai târziu. Romanul a fost pus în legătură de critici cu opere precum *Billy Budd* (1924) de Herman Melville, *Niger of the „Narcissus“* (1897) de Joseph Conrad și *Rime of the Ancient Mariner* (1798) de Samuel Taylor Coleridge. Golding jonglează aici cu perspectiva auctorială, cu punctele de vedere distincte asupra narațiunii, cu parodia, cu utilizarea programatică a stilului literar de secol XIX, dar și cu o serie de ritualuri răsturnate, ascunse în spatele acțiunii concrete.

1981 – A primit titlul de *Doctor Honoris Causa* de la University of Warwick.

1982 – A fost publicată colecția de eseuri și cronici *A Moving Target (O țință în mișcare)*.

1983 – Golding a primit Premiul Nobel pentru Literatură, „pentru romanele sale care, prin luciditatea artei narative realiste, complexitatea și universalitatea mitului, dezvăluie condiția umană în lumea de astăzi“. În același an, i-a fost acordat și titlul de *Doctor Honoris Causa* de către Oxford University și Sorbonne. „Golding este cel mai bun atunci când, ca și Joseph Conrad, abordează problemele în spații îndepărtate, arătând oamenii luptând pentru supraviețuire

Respect la limitele imaginației, izolați de sprijinul societății. [...] Mai degrabă decât limitate de forma poveștii, dilemele morale ale lui Golding sunt în mod precis și specific avansate grație unor strategii narrative deseori complet diferite de la un roman la altul, și foarte originale în ele însele. Poate că tocmai în *Pincher Martin*, redefinirile finale ale manierei în care viziunea asupra romanului s-a coagulat, provoacă unele dintre convențiile imaginației și ficțiunii.“ (Randall Stevenson)

1984 – Romanul *The Paper Men (Oameni de hârtie)* a fost publicat în același an în care Golding a primit și un alt prestigios premiu de la *Royal Society of Literature*. Însă *Oameni de hârtie* s-a dovedit a fi cel mai slab roman al său, după ecurile din critica literară, eșec motivat probabil de incapacitatea lui Golding de a se distanța estetic de experiența autobiografică.

1985 – A apărut opera de non-ficțiune *An Egyptian Journal (Jurnal egiptean)*. Familia Golding s-a mutat în Cornwall.

1986 – *Faber and Faber* a publicat *William Golding: The Man and His Books. A Tribute on His 75th Birthday*, editat de John Carey.

1987 – *Close Quarters* a fost publicat ca *sequel* după romanul *Inițierea*.

1988 – Golding a fost ridicat la gradul de Cavaler.

1989 – *Fire Down Below (Incendiu la bord)*, ultimul roman din *Trilogia Mării*, a fost publicat. Eroul romanului, Edmund Talbot, ajunge la punctul terminus al călătoriei sale – Australia.

1990 – A fost lansată pe marile ecrane o a doua ecranizare după *Împăratul muștelor*, în regia lui Harry Hook.

1991 – Golding a împlinit 80 de ani. Și-a revizuit singur volumele din *Trilogia Mării*, reunindu-le într-un singur volum – *To the Ends of the Earth (La capătul lumii)*, ce cuprinde *Rites of Passage (Ritualurile trecerii)*, *Close Quarters (Înfruntarea, 1987)* și *Fire Down Below (Incendiu la bord, 1989)*. Trilogia cuprinde și un cuvânt înainte al autorului în care acesta dezbate relația dintre ficțiune și istorie. Bine primită de critică, *Trilogia Mării* este considerată de unii ca fiind capodopera lui Golding.

1993 – În ianuarie, Golding a început să scrie un nou roman. A murit însă în dimineața zilei de 19 iunie din cauza unei insuficiențe cardiace. Cinci zile mai târziu, de Sânziene, a fost înmormântat în cimitirul din Bowerchalke. În noiembrie, a fost comemorat la Catedrala din Salisbury.

1995 – Ann Golding a murit în ziua de Anul Nou, la 18 luni de la moartea soțului ei, fiind îngropată alături de el în cimitirul Bowerchalke. Ultimul roman al lui Golding, *The Double Tongue (Limba dublă)*, a apărut în iunie. Deși neterminat, romanul reprezintă o reușită încercare de a construi o narațiune despre Grecia Antică și despre profetesa Pythia, surprinzând ascensiunea Imperiului Roman și declinul civilizației elenistice.

Câteva traduceri românești din opera lui William Golding:

Împăratul muștelor, trad. Constantin Popescu, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969

Martin cel avid, trad. Lidia Ionescu, Ed. Univers, București, 1980

Turnul, trad. Irina Horea, Ed. Vremea&Gama, București, 1993

Oameni de hârtie, trad. Monica Pillat și Mihai Moroiu, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1997

- Respectiv *La capătul lumii. Trilogia mării: 1. Ritualurile trecerii, 2. Înfruntarea, 3. Incendiu la bord*, trad. Alfred Neagu, Ed. Elit, Ploiești, 1998
- Inițierea*, trad. Radu Paraschivescu, Ed. Humanitas, București, 2003
- Piramida*, trad. Alfred Neagu, Ed. Orizonturi: Sirius, București, 2003
- Zeul Scorpion. Trei romane scurte*, trad. Cornelia Bucur, Ed. Humanitas, București, 2004
- Înfruntarea*, trad. Radu Paraschivescu, Ed. Humanitas, București, 2004
- Moștenitorii*, trad. Adina Rațiu și Gabriel Rațiu, Ed. Leda, București, 2009

Surse bibliografice consultate pentru redactarea cronologiei:

- A Concise Dictionary of British Literary Biography*, vol.7. *Writers After World War II 1945–1960*, Ed. Bruccoli Clark Layman, Gale Research Inc., Londra, 1991
- Reference Guide to English Literature. 2nd Edition*, vol. 1. *Introductions. Writers A–G*, Ed. St. James Press, Londra, 1991
- <http://www.william-golding.co.uk/> (*site-ul oficial al autorului, administrat de William Golding Limited*)

ELENA BUTUȘINĂ